

MİLEL VE NİHAL

inanç, kültür ve mitoloji araştırmaları dergisi

ISSN: 1304-5482 / e-ISSN: 2564-6478

Cilt/Volume: 18 Sayı/Issue: 1
Ocak – Haziran / January – June 2021

MİLEL VE NİHAL

inanç, kültür ve mitoloji araştırmaları dergisi
Cilt/Volume: 18 Sayı/Issue: 1 • Ocak – Haziran / January – June 2021
ISSN: 1304-5482 • e-ISSN: 2564-6478

Dizin / Indexing

Bu dergi uluslararası EBSCO HOST Research Databases veri indeksi ve
ULAKBİM TR DİZİN tarafından taranmaktadır.

Sahibi / Owner

Milel ve Nihal Eğitim, Kültür ve Düşünce Platformu Derneđi adına

Prof. Dr. Hakan Olgun

İstanbul Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - holgun@istanbul.edu.tr

Yazı İşleri Sorumlusu / Legal Representative

Prof. Dr. Yasin Aktay

Ankara Yıldırım Beyazıt Üni., İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türkiye, yaktay@ybu.edu.tr

Yönetim Yeri / Administration Place

Milel ve Nihal Eğitim, Kültür ve Düşünce Platformu Derneđi
Fevzipaşa Cad. Şehit Mehmet Sarper Alus Sok. No: 5, K.: 3, Tel: (0212) 533 97 31 Fatih/İstanbul

e-posta: dergi@milelvenihal.org

<http://www.milelvenihal.org>

<http://dergipark.org.tr/pub/milel>

Baskı / Publication

Arena Kağıtçılık Matbaacılık İç ve Dış Tic. Ltd. Şti. – İstanbul, Temmuz 2021
Sertifika No: 47101 – Davutpaşa Cad. No: 81 D:138-138 Topkapı / Zeytinburnu
Tel: 0212 613 03 88/89

Kapak ve Sayfa Tasarımı / Cover & Page Design

Bilal Patacı

Milel ve Nihal yılda iki sayı olarak Haziran ve Aralık aylarında yayımlanan **uluslararası, hakemli ve açık erişimli bilimsel** bir dergidir. *Dergide* yayımlanan yazıların bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir. Yayımlı dili Türkçe ve İngilizcedir. Yazıların yayımlanıp yayımlanmamasından yayın kurulu sorumludur.

Milel ve Nihal is a scholarly, international, peer-reviewed and open-access journal published biannually in June and December. Authors bear scientific and legal responsibility for their published articles. The publication languages of the journal are Turkish and English. The Editorial Board have all the responsibility and authority to accept or decline an article.

Editör / Editor

Prof. Dr. Şinasi Gündüz • İstanbul Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - sgunduz@istanbul.edu.tr

Editör Yrd. / Co-Editor

Prof. Dr. Cengiz Batuk • Ondokuz Mayıs Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - cengiz.batuk@omu.edu.tr

Prof. Dr. Hakan Olgun • İstanbul Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - holgun@istanbul.edu.tr

Yayın Kurulu / Editorial Board*

Doç. Dr. Mehmet Alıcı • Mardin Artuklu Üni., İslami İlimler Fakültesi, Türkiye - mehmetalici@artuklu.edu.tr

Prof. Dr. Mahmut Aydın • Ondokuz Mayıs Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - mahmut.aydin@samsun.edu.tr

Prof. Dr. Cengiz Batuk • Ondokuz Mayıs Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - cengiz.batuk@omu.edu.tr

Prof. Dr. Şinasi Gündüz • İstanbul Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - sgunduz@istanbul.edu.tr

Prof. Dr. Hakan Olgun • İstanbul Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - holgun@istanbul.edu.tr

Prof. Dr. M. Mahfuz Söylemez • İstanbul Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - mahfuz@istanbul.edu.tr

Prof. Dr. Burhanettin Tatar • Ondokuz Mayıs İlahiyat Fakültesi, btatar@omu.edu.tr

Danışma Kurulu / Advisory Board*

Prof. Dr. Baki Adam • Ankara Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - adam@divinity.ankara.edu.tr

Prof. Dr. Mohd Mumtaz Ali • International Islamic University Malasia, Malezya - mumtazali@iiu.edu.my

Prof. Dr. Kemal Ataman • Marmara Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - kemal.ataman@marmara.edu.tr

Prof. Dr. Mehmet Akif Aydın • Medipol Üni., Hukuk Fakültesi, Türkiye - maaydin@medipol.edu.tr

Prof. Dr. Dursun Ali Aykıt • Marmara Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - daykit@marmara.edu.tr

Prof. Dr. Yılmaz Can • Ondokuz Mayıs Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - ycan@omu.edu.tr

Prof. Dr. Ahmet Çakır • Ondokuz Mayıs Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - ahmetc@omu.edu.tr

Prof. Dr. W. S. Dalpour • Uni. of Maine at Farmington, Division of Social Sciences and Business, ABD, dalpour@maine.edu

Prof. Dr. Richard Foltz • Concordia Üni., Faculty of Arts and Science, Kanada - Richard.Foltz@concordia.ca

Doç. Dr. Erman Gören • İstanbul Üni., Edebiyat Fakültesi, Türkiye - ermangoren@istanbul.edu.tr

Prof. Dr. Tahsin Görgün • 29 Mayıs Üni., Edebiyat Fakültesi, Türkiye - tgorgun@29mayis.edu.tr

Prof. Dr. Ahmet Güç • Uludağ Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - aguc@uludag.edu.tr

Doç. Dr. Recep Gün • Ondokuz Mayıs Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - rgun@omu.edu.tr

Dr. Erica C.D. Hunter • Uni. of London, School of Oriental and African Studies, UK, eh9@soas.ac.uk

Prof. Dr. Mehmet Katar • Ankara Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - katar@ankara.edu.tr

Prof. Dr. Mahmut Kaya (Emekli) • Türkiye - mkaya45@gmail.com

Prof. Dr. Sadık Kılıç • Ordu Üni., İslami İlimler Fakültesi, Türkiye - sadikkilic@odu.edu.tr

Doç. Dr. Şevket Kotan • İstanbul Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - seket.kotan@istanbul.edu.tr

Prof. Dr. Ali Osman Kurt • Ankara Sosyal Bilimler Üni., İslami İlimler Fakültesi, Türkiye - aliosman.kurt@asbu.edu.tr

Prof. Dr. İlhan Kutluer • Marmara Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - kutlueri@yahoo.com

Doç. Dr. Yasin Meral • Ankara Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - yasinmeral1979@gmail.com

Prof. Dr. Ahmet Yaşar Ocak • Hacettepe Üni., Edebiyat Fakültesi, Türkiye - ocak@hacettepe.edu.tr

Prof. em. Jon Oplinger • Uni. of Maine at Farmington, Division of Social Sciences and Business, ABD, jono@maine.edu

Prof. Dr. Ömer Özsoy • Goethe Üni. Frankfurt, Center for Islamic Studies, Germany - oezsoy@em.uni-frankfurt.de

Dr. Rosalie Helena de Souza Pereira • Pontifical Catholic Üni. of São Paulo, Brezilya - rosaliereira@uol.com.br

Prof. Dr. Ekrem Sankıoğlu (Emekli) • Türkiye - ekremsarikcioglu@hotmail.com

Prof. Dr. Hüseyin Sarıoğlu • İstanbul Üni., Edebiyat Fakültesi, Türkiye - husari@istanbul.edu.tr

Prof. Bobby S. Sayyid • Leeds Üni., School of Sociology and Social Policy, UK - S.Sayyid@leeds.ac.uk

Prof. Dr. İsmail Taşpınar • Marmara Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - itaspinar@marmara.edu.tr

Dr. Martin Whittingham • Oxford Üni., Faculty of Theology and Religion, UK - martin.whittingham@theology.ox.ac.uk

Prof. Dr. Hüseyin Yılmaz • Selçuk Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - huseyin.yilmaz@selcuk.edu.tr

Prof. Dr. Ali İhsan Yitik • Dokuz Eylül Üni., İlahiyat Fakültesi, Türkiye - ali.yitik@deu.edu.tr

Yazım ve Dil Editörü / Copy Editor

Dr. Bilal Pataci • İstanbul Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Türkiye - bilal.pataci@istanbul.edu.tr

Yabancı Dil Editörü / Language Editor

Arş. Gör. Ömer Faruk Peksoz • Kocaeli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türkiye - omer.pekoz@kocaeli.edu.tr

* Soyadına göre alfabetik sıra / In alphabetical order

bu sayıda / contents

6-7 | Editörden / From Editor

Makaleler / Articles

- Araştırma Makalesi / Research Article*
Recep AYDOĞMUŞ
Hıristiyan Doktrinlerin Delillendirilmesinde Kur'an'ın Kullanılması
The Use of the Qur'an in the Argumentation of Christian Doctrines
9-39
- Araştırma Makalesi / Research Article*
Feyza SAÇMALI & Kemal ATAMAN
Köken Tartışmaları Ekseninde Katarlara Dair Tarih Yazımındaki Güncel Paradigma Değişikliği
Current Paradigm Shift in the Cathars' Historiography on the Axis of Debate of the Origin
41-65
- Araştırma Makalesi / Research Article*
Bedriye YILMAZ
Erken Dönem Kur'an Tefsirlerine Göre Medine Yahudilerinin Kimlik ve Geleneklerine Genel Bir Bakış
An Overview of Jewish Identities and Traditions in Medina according to Early Qur'an Exegesis
67-96
- Araştırma Makalesi / Research Article*
Hacer ŞAHİNALP
Nüreddin es-Sâbûnî'ye Göre Kudret-Fiil İlişkisi Çerçevesinde İnsan Fiilleri ve Sorumlu Özgür Kişilik
Human Acts Regarding the Power-Act Relationship and Responsible Free Personality in the Opinion of Nuraddin as-Sabuni
97-119

Kitap Tanıtımı ve Tenkitler / Review

- 120-125 | *Kitap Tanıtımı / Review*
Rumeysa TANRIVER
Zafer Duygu, *İnciller Güvenilir Metinler midir? - Metodolojik ve Karşılaştırmalı Analizler-*
(İstanbul: Düşün Yayıncılık, 2020)
- 126-130 | *Kitap Tanıtımı / Review*
Ümeyye AYDIN
Emine Battal, *Kıyametin Gölgesinde: Yeni Dini Hareketler ve Şiddet* (İstanbul: Okur Akademi, 2018)
- 131-138 | *Kitap Tanıtımı / Review*
Abdülhamit Hüzeyfe NAZİLLİ
Mukadder Sipahioğlu, *Antik Mısır'da Rahip Sınıfı*
(Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2021)

Editörden

40. sayısını geride bırakan Milet ve Nihal dergisi 41. sayısında yine din araştırmalarına dair makaleleriyle okuyucularıyla buluşuyor. Dergimiz, yeni projeler, referans kaynaklar ve periyodik yayınlar ile perspektifi her geçen gün genişleyen ülkemizdeki din temelli sosyal bilim araştırmalarına katkı vermeye devam ediyor. 2020 yılı itibarıyla Ulakbim-TR Dizin üzerinden yeniden indekslenen dergimiz dinler tarihi alanı başta olmak üzere din araştırmaları çerçevesinde üretilen çalışmalar için önemli bir referansı ifade etmektedir.

Dergimizin bu sayısında dinler tarihi makalelerinin yanında İslam tarihi ve felsefeye ilişkin makaleler de yer almaktadır. Recep Aydoğmuş, “Hıristiyan Doktrinlerin Delillendirilmesinde Kur’an’ın Kullanılması” başlıklı makalesinde Antakyalı Pavlus ve Kıbrıslı anonim yazarın apolojik risalelerinden hareketle Hıristiyanların İslam’a yönelttikleri eleştirileri, kendi doktrin ve inançlarını Kur’an’dan referansla nasıl temellendirdiklerini ve bu bağlamda Kur’an ayetlerini nasıl yorumladıkları konusu üzerinde durmaktadır. “Köken Tartışmaları Ekseninde Katarlara Dair Tarih Yazımındaki Güncel Paradigma Değişikliği” adını taşıyan ve Feyza Saçmal-Kemal Ataman tarafından kaleme alınan makalede, XII. ve XIII. yüzyılda Güney Fransa’da Katolisizm’e muhalif olarak ortaya çıkan Katarlar konusu ele alınmış, özellikle Katarların kökenine ilişkin teoriler eleştirel bir yaklaşımla değerlendirilmiştir. Bedriye Yılmaz’ın kaleme aldığı “Erken Dönem Kur’an Tefsirlerine Göre Medine Yahudilerinin Kimlik ve Geleneklerine Genel Bir Bakış” adlı makalede yazar Kur’an’da sıklıkla doğrudan

muhatap alınmış yahut davranışları ve inançlarıyla konu edilmiş Medineli Yahudiler konusunu genel olarak ilgili ayetler ve bu ayetlerin erken döneme ait tefsir rivayetleri bağlamında ele almıştır. Son olarak "Nûreddin es-Sâbûnî'ye Göre Kudret-Fiil İlişkisi Çerçevesinde İnsan Fiilleri ve Sorumlu Özgür Kişilik" adını taşıyan makalesinde Hacer Şahinalp insan fiilleri ve sorumluluğu konusunda itikadi mezheplerin öğretilerini tartışmıştır. Makalelerin yanı sıra son dönemde yayınlanan alana ait kitap tanıtım ve değerlendirmelerini içeren dergimiz bir sonraki sayısında dini-sosyal bilim alanında üretilmiş araştırma makaleleri ve kitap değerlendirme yazılarını beklemektedir.

Gelecek sayıda görüşmek üzere...

Editör